

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep

0030 Oslo

Deres ref.:
200601058-/AVA

Vår ref.:

Ilseng:
25.04.2006

Høringsuttalelse: "Tilskudd til framavl hagebruk - Vurdering og forslag til omlegging" dat. 14.03.06.

Graminor støtter hovedtrekkene i SLF's tilråding til valg av løsning om å opprettholde dagens ordning med å gi et øremerket tilskudd til aktørene i framavlssarbeidet innen hagebrukssektoren. Dette vil, som rapporten påpeker, sikre at bevilgningene er i tråd med WTO-avtalen, samtidig som det ikke øker den administrative belastningen med ordningen. Trykket fra import vil bli forsterket i årene som kommer, og det er viktig at det særnorske plantematerialet blir gjort tilgjengelig, samt at kompetanse og verdiskaping innen planteproduksjon kan opprettholdes som distriktspolitisk virkemiddel.

Graminor vil imidlertid presisere at det er viktig at virksomheten skjer på en måte som gir størst mulig nytteverdi for næringa og ivaretar sortseierne interesser. Dette krever at virksomheten konsentreres om framavl av de viktigste hagebrukskulturene. Videre bør forvaltningsoppgavene i størst mulig grad holdes atskilt fra den forretningsmessige delen, noe som innebærer at man får synliggjort kostnader til rensing, testing, etablering og vedlikehold av kjerneplanter fra eliteplanteproduksjon, sertifisert vare og andre klasser. Forvaltningsoppgavenes omfang og varighet må skje i samspill med næringen og sortseierne, mens den forretningsmessige delen i hovedsak må styres av markedet. Graminors oppfatning er at virksomheten bør bli løpende vurdert av et faglig kompetent organ som kan sikre at systemet fungerer etter intensjonene. Dette krever en klar instruks for virksomheten. Vurdering av hvilke arter og sorter det skal startes framavl på, og hvilke som skal fases ut, er et viktig element i denne diskusjonen.

Rapporten gir et godt innblikk i virksomheten, men er etter Graminors syn ikke fullt uttømmende når det gjelder forholdene mellom sortseier og framavlssystemet eller betydningen av sertifisering av systemene. Vi vil også kommentere aktiviteten innen genetiske ressurser.

Forholdet mellom sortseier og fremavlssystemet

Som rapporten peker på under pkt. 4, bruker sortseier i stadig større grad eierskapet til å kontrollere markedet. Dette har vært mest utpreget i blomster, men blir stadig mer utbredt også i de andre hagebrukskulturene. Rapporten omtaler ikke hvordan forholdene mellom sortseier og fremavlssystemet skal løses når det gjelder kostnadsfordeling til opprensing og vedlikehold av materiale samt betraktninger om hvordan produksjonen skal foregå. Det er nevnt eksempel med G3, som har betalt for rensing og vedlikehold av blomsterarter som delvis går til eksport, men det burde her vært en generell betraktning om kostnadsfordeling for opprensing og vedlikehold av materiale mellom involverte aktører. Graminor mener at det må stilles krav til hvilke arter og sorter som skal inn i fremavlen, og at det må foreligge en form for godkjenning før materiale blir oppformert. Sortseier bør betale egenandel for rensing, testing, etablering og vedlikehold av kjerneplanter, noe som innebærer at alt materiale må ha en eier. Vi mener at alle sorter må være på den offisielle sortslista eller ha en form for godkjenning, før produksjon av eliteplanter og lavere klasser blir satt i gang. I motsatt fall må sortseier betale fullt ut for tjenesten.

Graminors oppfatning er at en del av den offentlige finansieringen til fremavlssystemet kunne kanaliseres via sortseiere, og at kostnadene til rensing, testing, etablering og vedlikehold av materialet ble dekket av sortseier. Vi ser imidlertid at en slik løsning kan føre til en uønsket innsnevring av sortimentet hvis dette ble det eneste alternativet, men det kunne vært vurdert for de viktigste kulturene der man har sortseiere med offentlig eierskap.

Sertifisering av produksjonen

Under pkt 5.3 er det referert til sertifisert produksjon og andre kvalitetsnivå i produksjonen der støtten gis i forhold til produksjonskvantum. Vi støtter forslaget om at alt materiale som blir produsert må spesifiseres etter definerte kvalitetskrav i tilskuddforskriften. Det kunne her blitt gitt en mer spesifikk omtale av høyere klasser enn sertifiserte vare (prekjerne, kjerne og elite), og hvorvidt økt bruk av sertifisering er ønskelig. Man ser nå at produsenter som skal inn på eksport, for eksempel søtkirsebær, må ha EUREPGAP-godkjenning av sine felter - i dette ligger også at trærne skal være kjøpt som sertifisert vare. Krav til sertifisering av produksjonssystem er økende, og etter vårt syn burde dette vært presisert i kapittel 5.3. Importert vare kan ha lav pris eller høy kvalitetsstandard, og det er viktig at den norske oppformeringen kan konkurrere med den beste importerte kvalitetsstandard. Arbeidet med å sertifisere produksjonen vil være både tid- og kostnadskrevende for virksomheten, men bør være et strategisk mål og stimuleres gjennom det offentlige tilskuddet. Implisitt vil dette innebære at en større del av virksomheten blir konsentrert om primær oppgavene – framavl av de hagebrukskulturene som har størst betydning for næringa.

Genetiske ressurser

Oppformeringssystemet inneholder i dag aktiviteter innen bevaring av genetiske ressurser, men som rapporten peker på i pkt. 5.1, er dette en aktivitet som egentlig ikke hører hjemme under jordbruksavtalen. Rapporten nevner at det er en prosess i gang mellom genressursforvaltningen og GHE Sauherad om dette. Vi vil her peke på at genressursforvaltning er en svært forskjellig aktivitet fra framavlsarbeid, og GHE bør bare i helt spesielle tilfeller ha slik aktivitet. Det er bare unntaksvis at materiale som fases ut fra produksjon bør overføres til genbank som del av den nasjonale strategi innen bevaring av

plantegenetiske ressurser, og vi er prinsipielt skeptisk til om denne funksjonen bør blandes med GHE sin aktivitet.

Vennlig hilsen
Graminor AS

Magne Gullord
Adm.dir.

Stein Harald Hjeltnes
Fruktforedler

Postadresse: Hommelstadvegen 60, 2344 Ilseng
Telefon: 625 55 500 Telefaks: 625 55 501
Bank: DnBNOR Kontonr.: 505 05 56031
Org. nr.: 967 247 359 MVA